

*Панченко Г.М.,
здобувач вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 101 «Екологія»
Науковий керівник: Демчук Л.І.,
к.п.н., доц., доцент кафедри екології,
Державний університет «Житомирська політехніка»
lyudvig1980@i.ua*

АНАЛІЗ СТАНУ СИСТЕМИ ВОДОПОСТАЧАННЯ В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Житомирська область розташована в північно-західній частині України, межує на півночі з Гомельською областю республіки Білорусь, на заході з Хмельницькою і Рівненською, на сході - з Київською, на півдні з Вінницькою областю.

Поверхневі водні ресурси в області формуються в основному із місцевого стоку у річковій мережі переважно на власній території, за рахунок атмосферних опадів, а також транзитного стоку, який надходить із суміжних областей. Середня величина річкового стоку складає 3 300 млн. куб. м, з них на території області формується 2 800 млн. куб. м. В області нараховується 2 822 річки загальною протяжністю 13,7 тис. км, із них 329 – довжиною більше 10 км, протяжністю 6 692 км і 2 493 – довжиною менше 10 км, протяжністю 7 062 км.

В структурі гідрографічної сітки великих річок немає, середніх річок вісім: Тетерів, Случ, Ірша, Уборть, Ствига, Словечна, Уж та Ірпінь. Водність рік області досить нерівномірна по сезонах року та кліматичних зонах. Так водність рік в північних районах в 1,5-2 рази вище ніж у південних, до 70 % стоку річок припадає на весняну повінь, або літні паводки і лише до 30% - на решту періоду року. Водозабезпеченість в області в середній по водності рік становить 2,6 тис.м³/чол., в маловодний рік - 0,9 тис. м³/чол. В літню межень значна частина рік в південних районах області пересихає, що робить неможливим забір води без будівництва підпірних споруд, ставків та водосховищ.

В області нараховується 53 водосховища, загальною площею 7,51 тис. га та сумарним об'ємом 176,81 млн.м³. Наявність водосховищ та ставків дозволяє певною мірою здійснювати сезонний перерозподіл стоку, створювати необхідні запаси води, забезпечувати потреби населення і галузей економіки у водних ресурсах.

Упродовж 2019 року з природних джерел області було відібрано – 40,80 млн. м³, що на 1,49 млн. м³ менше, ніж у попередньому році. Загальний обсяг використаної води становив – 27,11 (менше на 0,25) млн. м³, в т.ч. на господарськопитні потреби – 19,09 (менше на 0,63) млн. м³, на виробничі – 8,02 (більше на 0,38) млн. м³. Для підземної води ці показники були такими: всього використано – 4,33 (менше на 0,34) млн. м³ води. Забезпеченість населених пунктів області була такою: централізоване водопостачання – усі 12 міст, 38 смт (88,4 %), 125 сіл (7,7 %). Централізоване водопостачання було відсутнє у 5 смт (Бучмани, Гришківці, Діброва, Новоозерянка, Яблунець) та у 1488 селах. Централізоване водовідведення – усі 12 міст, 35 смт (81,4 %), 17 сіл (1,1%). Централізоване водовідведення було відсутнє у 8 смт (Брусилів, Біла Криниця, Бучмани, Гришківці, Діброва, Корнин, Новоозерянка, Яблунець та у 1596 селах.

Населення області було охоплено послугами таким чином: - централізованим водопостачанням: у містах - 469,9 тис. осіб (64,5 %), у смт - 59,7 тис. осіб (42,3 %), у селах - 53,1 тис. осіб (14,3 %); - централізованим водовідведенням: - у містах - 348,96 тис. осіб (47,9%), у смт - 29,7 тис. осіб (21 %), у селах – 8,4 тис. осіб (2,3 %).

Загальна кількість централізованих водозаборів в області становила – 358, з них поверхневих – 5; чисельність свердловин дорівнювала - 353. Потреба у додатковій потужності водозаборів – 0,05 млн. м³/рік.

У 2019 році загальні показники водовідведення області були наступними: питоме водовідведення на 1 людину: у містах - 108; у смт – 88; у сільських н/п – 46 л/добу.

Як свідчать дані результатів лабораторних досліджень якості питної води основними показниками невідповідності гігієнічним вимогам за мікробіологічними показниками в області є наявність загальних коліформ, а за санітарнохімічними показниками - підвищений вміст зважених речовин, заліза, нітратів, показника кольоровості. Найгірші показники якості питної води централізованого водопостачання за мікробіологічними показниками відмічаються в Черняхівському, Любарському та Ружинському районах, за санітарно-хімічними показниками в Черняхівському, Коростишівському та Романівському районах.